UUTISET

Talouskasvu ei riitä vahvistamaan valtiontaloutta

Valtiovarainministeriön talousennuste

	2013	2014	2015
bruttokansantuote markkinahintaan, määrän muutos, %	0,4	1,6	2,1
työttömyysaste, %	8,2	8,1	7,8
kuluttajahintaindeksin muutos, %	2,1	2,5	2,2
vaihtotase, % bruttokansantuotteesta	–1,1	–0,7	–0,5
veroaste, % bruttokansantuotteesta	44,1	44,4	44,2
julkisyhteisöjen velka, % bkt:sta	56,3	57,3	57,5
valtionvelka, % bruttokansantuotteesta	45,8	46,4	46,3

Kuntien talous pysyy alijäämäisenä. Valtionvelan kasvu pysähtyy suhteessa kokonaistuotantoon.

Tulevien vuosien talouskasvu ei riitä valtiovarainministeriön keskiviikkona julkistamien lähivuosien menokehysten mukaan kääntämään valtiontaloutta vahvistuvalle uralle.

Hallituksen toimet kohentavat tilannetta, mutta valtion rahoitusasema säilyy alijäämäisenä kehyskauden 2014–2017.

Valtionvelka suhteessa kokonaistuotantoon kasvaa tänä ja ensi vuonna. Vuonna 2015 kasvun ennustetaan taittuvan.

Kuntien talous pysyy alijäämäisenä koko kehyskauden.

Työeläkelaitosten ylijäämä kutistuu eläkemenojen kasvaessa. Vuoden 2017 lopulla työeläkelaitosten ylijäämä on enää kaksi prosenttia suhteessa kokonaistuotantoon. Muut sosiaaliturvarahastot ovat lähellä tasapainoa.

Valtiovarainministeriön mukaan julkisen talouden eli valtion, kuntien ja sosiaaliturvarahastojen alijäämä suhteessa kokonaistuotantoon pysyy tänä vuonna samalla 2,3 prosentin tasolla kuin viime vuonna.

Ensi vuonna julkisen talouden alijäämän ennustetaan supistuvan 1,7 prosenttiin ja vuonna 2015 edelleen 1,2 prosenttiin.

Talouden ennustettu kasvu ja sopeuttamistoimet pienentävät, mutta eivät poista julkisen talouden kestävyysvajetta. Julkisen talouden pitäisi olla 3,5 prosenttia ylijäämäinen suhteessa kokonaistuotantoon, jotta valtio ja kunnat pystyisivät hoitamaan velvoitteensa pitkällä aikavälillä.

Suhdanne kääntyy

Suomen kokonaistuotannon valtiovarainministeriö ennustaa kasvavan tänä vuonna 0,4 prosenttia. Viime vuonna tuotanto supistui 0,2 prosenttia.

Suhdanteen odotetaan kääntyvän tänä vuonna parempaan päin, ja kasvun vauhdittuvan 1,6 prosenttiin ensi vuonna. Vuoden 2015 kasvuksi odotetaan 2,1 prosenttia.

Väestön ikääntymisen ja tuotannon rakenteellisten muutosten vuoksi kasvun mahdollisuudet ovat lähitulevaisuudessa pienemmät kuin viime vuosina.

Huonojen kasvuodotusten ja talouden yleisen epävarmuuden vuoksi yksityisten investointien lasku jatkuu tänä vuonna. Ensi vuonna investointien kasvu viriää 2,7 prosenttiin ja vuonna 2015 hieman paremmaksi 3,0 prosenttiin.

KARI SALONEN

Valtiovarainministeriön talousennusteen mukaan investointien kasvu viriää ensi vuonna 2,7 prosenttiin.

Epävarmuus varjostaa

Kansainvälisen talouden epävarmuus varjostaa Suomen näkymiä koko ennustejakson.

Valtiovarainministeriö on silti varovaisen toiveikas.

”Viimeaikaiset talouden tilaa kuvaavat indikaattorit osoittavat kansainvälisen taloustilanteen heikkenemisen pysähtyneen, ja rahoitusmarkkinoiden tilanne on myös vakiintumaan päin”, katsauksessa todetaan.

Ministeriö varoittelee euroalueen tilanteen kuitenkin olevan vielä herkkä ja alueen shokkien sietokyvyn olevan alhainen.

JUHA KAIHLANEN

Yrittäjä maksaa jo 2,6 prosentin lainamarginaalia

Yrittäjät maksavat lainoistaan jopa 2,6 prosenttiyksikön marginaalia pankille. Myös uusien asuntolainojen marginaalit ovat kallistuneet.

Suomen Pankin mukaan nopeimmin ovat kasvaneet asuntolainojen ja pienten yrityslainojen marginaalit. Nousu alkoi kesällä 2011.

Yrityslainoitus supistui vähän

Suomalaiset rahoituslaitokset hinnoittelevat kovimmin alle 250 000 euron yrityslainat. Niissä marginaali oli 2,6 prosenttiyksikköä tammikuussa.

Keskimäärin uusista yrityslainoista veloitettiin 1,8 prosenttiyksikköä yli viitekoron. Viime vuoden alussa vastaava luku oli 1,5 prosenttiyksikköä.

Tiedot käyvät ilmi rahoitusmarkkinaraportista, jonka Suomen Pankki julkaisi alkuviikosta.

”Yritysten rahoituksen rakenne muuttui vuoden aikana Suomessa ja muualla euroalueella”, ekonomisti **Hanna Putkuri** Suomen Pankista kertoo.

Yrityslainojen kokonaismäärä on supistunut hieman viime vuoden keväästä lähtien. Pankkilaina on silti tärkein rahoitusmuoto pienille ja keskisuurille yrityksille.

Suomen rahalaitosten uusien yrityslainojen keskimarginaalit lainan koon mukaan

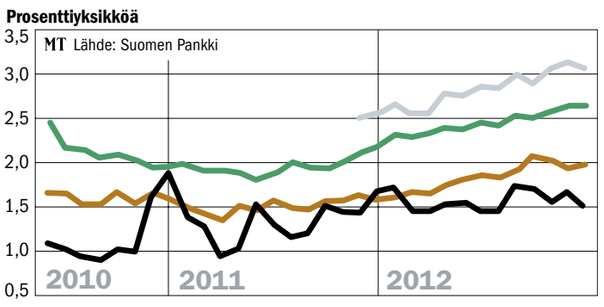

Suuret yritykset laskevat enenevästi liikkeeseen uusia joukkovelkakirjalainoja. Sama suunta on muissa hyvän luottoluokituksen maissa.

Kriisimaissa luotonanto yrityksille on Suomen Pankin mukaan supistunut voimakkaasti. Markkinaehtoinen yritysrahoitus kasvoi niissä vain vähän.

Kokonaiskorko laski vuodessa

Uusien asuntolainojen marginaali oli tammikuussa keskimäärin 1,4 prosenttiyksikköä. Nousua niissä oli vuodessa puoli prosenttiyksikköä.

Lainakorkoja Putkuri pitää edelleen historiallisen matalina. Kokonaiskorko jää Suomessa liki puoleen muun Euroopan tasosta.

Uusien asuntolainojen keskikorko oli Suomessa 1,8 prosenttia viime vuoden lopussa. Tammikuussa keskikorko nousi liki kahta prosenttia.

Muu Eurooppa maksoi 3,2 prosenttia asuntolainoistaan viime vuoden lopussa.

Yleinen korkotaso laski, joten uuden asuntolainan sai loppuvuonna kokonaiskorolta 0,6 prosenttiyksikköä edullisemmin kuin alkuvuonna.

Yli puolet suomalaisista sitoo asuntolainansa yhden vuoden euriboriin. Yhden tai kolmen kuukauden viitekorkoja moni pankki ei enää tarjoa.

Muissa maissa asuntolainoja sidotaan pitkiin usean vuoden kiinteisiin korkoihin. Ne ovat vakaita mutta hintavampia kuin lyhyet markkinakorot.

Lainakattoa odotetaan

Pankit perustelevat lainamarginaalien korotuksia kiristyneellä vakavaraisuuden vaatimuksella ja maksuvalmiuden sääntelyllä.

Asuntolainoihin suunnitellaan kattoa, jolla rajoitettaisiin lainan enimmäismäärää.

Muut Pohjoismaat ovat Suomen lailla kiristämässä sääntelyä asuntoluototuksessa.

Ruotsi ja Norja aikovat korottaa pankkien pääomavaatimuksia. Tällä katettaisiin luottoriskejä, joita ylisuuriin asuntolainoihin liittyy.

Tanska tarkensi jo säännöksiä arvonalennustappioiden kirjaamisesta. Tällä pyritään siihen, että luottotappiot kirjattaisiin varhaisessa vaiheessa.

JUHANI VIITALA

TALOUDESTA LYHYESTI

Rajayhteistyö yhä tiiviimmäksi

Suomi ja Venäjä tiivistävät rajayhteistyötään. Uuden rajaliikennetyöryhmän avulla pyritään parantamaan muun muassa rajaliikennettä ja rajanylityspaikkoja. Työryhmän perustamisesta päätettiin Turussa, jossa järjestettiin maiden hallitustenvälisen talouskomission kokous.

Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri **Alexander Stubb** (kok.) muistutti, että Suomen ja Venäjän välisiä rajanylityksiä tehtiin viime vuonna ennätykselliset 12 miljoonaa.

S-ryhmän markkinaasema vahvistui

S-ryhmä on kasvattanut myyntiään lähikaupoissaan, kertoo markkinatutkimusyhtiö Nielsen. Sale- ja Alepa-lähikauppojen menestys nosti hieman S-ryhmän markkinaosuutta. Sen osuus päivittäistavarakauppojen myynnistä oli lähes 46 prosenttia.

Marketkaupassa K-ryhmän Citymarket kasvatti myyntiään 9 prosenttia. Koko K-ryhmän markkinaosuus laski vajaaseen 35 prosenttiin.

Suomen Lähikaupan markkinaosuus oli 7,3 prosenttia ja Lidlin 5,5 prosenttia.

Eläkeyhtiöiden sulautuminen etenee

Eläke-Fennian ja Lähi-Tapiola Eläkeyhtiön fuusio etenee. Ensi vuoden alussa syntyvän uuden työeläkeyhtiön toimitusjohtajaksi on valittu Eläke-Fennian nykyinen toimitusjohtaja **Lasse Heiniö**, yhtiöt kertoivat keskiviikkona.

Varatoimitusjohtajaksi tulee Lähi-Tapiola Eläkeyhtiön nykyinen toimitusjohtaja **Satu Huber**, joka nousee toimitusjohtajaksi Heiniön kauden päättyessä kesäkuussa 2015.

Uuden työeläkeyhtiön nimi julkistetaan myöhemmin tänä keväänä.

Entinen Nokia-pomo professoriksi

Entinen Nokia-johtaja **Anssi Vanjoki** on valittu Lappeenrannan teknillisen yliopiston professoriksi. Vanjoki aloittaa työskentelyn elokuun alussa Professor of practice -tittelillä.

Yliopiston tiedotteen mukaan ”käytännön professorin” toimenkuvaan kuuluu käytännön tiedon tuominen opetukseen ja alan kehittämiseen.

Vanjoki on tunnettu kasvuyrityssijoittaja ja teki aiemmin pitkän uran pörssiyhtiö Nokiassa.

Luottamus talouteen vahvistui hieman

Kuluttajien luottamus talouteen on vahvistunut hieman viime kuusta. Arviot omasta ja Suomen taloudesta ovat kuitenkin edelleen varovaisia, kertoo Tilastokeskus. Työttömyyskehitys nähdään synkkänä.

Joka kolmas uskoo, että Suomen taloustilanne paranee vuoden kuluessa. Huonompia aikoja odottaa joka neljäs.

UUTISTAUSTA

Hallitsematon kaaos vai pankkiunioni?

Euroopan unionin pyhimpiin periaatteisiin kuuluu kaiken taloudellisen toiminnan vapaus. Mukaan lukien rahaliikenteen esteettömyys.

Perussopimuksen 65 artikla määrittelee vapauksille yhden poikkeuksen. Pääomaliikkeitä voidaan estää, jos rajoitukset ovat perusteltuja ”yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta”.

Kyproksen pelastusoperaatiossa tapahtui näin. Ensimmäistä kertaa sitten Euroopan yhteisöjen perustamisen vuoden 1957 jälkeen. Euron pelastajat käyttivät tätä artiklaa estääkseen rahan hallitsemattoman karkaamisen Nikosian pankeista.

Ovet kiinni, pankit auki

Koko Kyproksen kaaokseen istuu irvokkaan johdonmukaisesti, että tämäkin poikkeuksellinen operaatio epäonnistui. Venäläiset ovat tyhjentäneet rahanpesutilejään muun muassa Laiki Bankin ja Bank of Cypruksen Lontoon konttoreiden kautta.

Frankfurtissa kerrotaan, että tilien tyhjentämiseen olisi osallistunut Kyproksen keskuspankin ja presidentinlinnan omaa väkeä.

Talletukset Kyproksen parkkitileiltä ovat itse asiassa liukuneet jo viikkojen ajan Maltan, Mansaaren ja Liettuan rahalaitoksiin. Toistaiseksi rahapaon onnistumiselle suljetuista pankeista on löytynyt vain yksi selitys: korruptio.

Pankkiunioni tarpeeseen

Kyproksen pelastamissuunnitelman paikallinen osuus lepäsi sen ajatuksen varassa, että miljardien mittaluokan ulkomaisista talletuksista saadaan perittyä pankkien omista pääomista puuttuvat rahat. Nyt nämä leikkaukset kurittavat lähinnä saarivaltion omia yrittäjiä.

Kyproksen ja sen pankkien pelastusoperaatio osoitti, miten kipeästi euroalue tarvitsee pankkiunioniaan. Nyt nähdyn kaltaista kaaosta ei euroalue kaipaa toistamiseen, vaikka kuinka tuntuisi siltä, että unioni hukkuu liikaan sääntelyyn ja rahaliitto muodostaa sen kovan ytimen, joka lopulta vie Euroopan liittovaltioon.

Kriisikin täytyy hallita

Pankkiunionin oloissa voidaan saada järjestys sitä varten, että tiedetään, rahoitetaanko kriisipankkia – suoraan vai epäsuorasti – kriisirahasto ESM:stä vai ei. Joku ennustettavuus täytyy olla sen suhteen, milloin oman mandaattinsa ylittänyt keskuspankki jättää uhkavaatimuksia itsenäiselle valtiolle.

Tarvitaan selvä ja koko maailman sijoittajayhteisön tuntema marssijärjestys, miten euroalueen romahtavat pankit ajetaan alas tai järjestellään uudelleen.

Suomenkin pankkiriisi aikoinaan opetti: hallitsemattomalla kriisillä on aina pisin häntä.

Vahinko ehti jo tapahtua

Euroalue on jo ehtinyt kärsiä Kyproksen kriisistä merkittäviä luottamushaittoja.

Eräs maailman suurimmista varainhoitoyhtiöistä, yhdysvaltalainen PIMCO (liikevaihto kaksi biljoonaa dollaria) jo siirtänyt sijoituksiaan pois euroalueelta. Norjalaiset öljyrahoihin perustuvat eläkerahastot reagoivat kaaoksen aiheuttamaan epävarmuuteen samalla tavalla.

Tuoreimmat arviot koko Kyproksen pankkisektorin supistumisesta ja sen seurannaisvaikutuksista koko maan taloudelle kertovat kansantuotteen 8–9 prosentin supistumisesta.

Tämä jättää kysymyksen ilmaan, kuinka kauan menee, kun Nikosiasta tulee seuraava avunpyyntö.

JORMA MATTILA on Berliinissä asuva ulkomaankirjeenvaihtaja.

mattila.press@gmail.com